

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS

Deadline: 2 april 2021

Ontworpen door

Datum
30 maart 2021**Kenmerk****Zaaknummer**

nota

(ter beslissing)

Exportautorisatie COVID-19 vaccins

Paraaf directeur

1 Aanleiding voor deze nota

Op woensdag 7 april is de stemming over de aanscherpingen van de Europese verordening exportautorisatie Covid-19-vaccins (EU 2021/521). Vanwege de urgentie is de verordening reeds van kracht, voor een periode van 6 weken. De lidstaten moeten met terugwerkende kracht met deze aanpassingen instemmen.

Wanneer een gekwalificeerde meerderheid tegenstemt, is de Commissie genoodzaakt de aanpassing op het instrument in te trekken.

In de recente REA is hierover gesproken en heeft u voor de Europese Raad ingestemd met een lijn waarin Nederland aangeeft dat terughoudend met dit instrument omgegaan dient te worden, ten einde handelsconflicten te voorkomen. De MP heeft dit ook zo verwoord tijdens de Europese Raad, waarop Commissievoorzitter Von der Leyen aangaf dat de Commissie dat ook deed en dat er pas een exportlicentie was geweigerd. De ministers van Buitenlandse Zaken en BHOS (Kaag) willen nu desondanks dat Nederland tegen de aanscherping van het systeem van de exportlicenties stemt, ook al is de verwachting dat er wel een gekwalificeerde meerderheid voor zal bestaan. Met deze nota vragen we uw mening hieromtrent.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

- U wordt geadviseerd om in te stemmen met onderstaande beleidslijn vanuit VWS:
  - Nederland stemt niet tegen deze aanscherping. De Commissie zit middenin discussies met vaccinproducenten en een aantal derde landen om meer vaccins voor de EU veilig te stellen. Een tegenstem van Nederland is in dit kader nu een slecht signaal.
  - Nederland geeft een stemverklaring af met daarin o.a. de volgende elementen:

- dat wat Nederland betreft reciprociteit en proportionaliteit (met name epidemiologische situatie) kunnen meewegen in het eindoordeel, maar niet doorslaggevend zijn; Kenmerk
  - een klemmend beroep op de Commissie om deze criteria zeer terughoudend in te zetten;
  - indien de Commissie het toch noodzakelijk acht om een oordeel te baseren op basis van deze criteria, dan dient deze beslissing minimaal te zijn voorzien van een onderbouwing van de impact op de bredere relaties met 3^e landen, en contact met lidstaten die het meeste nadeel hiervan ondervinden.
  - Tijdigheid.
- Alternatief kunt u instemmen met lijn van BZ en BHOS om als Nederland **tegen** te stemmen. Belangrijkste overweging van hen is doorslaggevend belang van de mondiale waardeketens (ook van vaccins).

3 Samenvatting en conclusies

Op basis van de ervaringen van de afgelopen periode alsmede de aanhoudende problemen met betrekking tot leveringen, ziet de Commissie aanleiding om additionele criteria op te nemen voor de beoordeling of een exportverzoek van Covid-vaccins wordt gehonoreerd.

De aangepaste verordening werd op 24 maart gepubliceerd en op 25 maart van kracht voor een periode van 6 weken. Het voegt de criteria 'proportionaliteit' en 'reciprociteit' toe aan het normenkader ter beoordeling of een exportvergunning kan worden verleend. Daarnaast wordt een beperkter aantal landen uitgezonderd van exportvergunningen, waaronder Zwitserland en Noorwegen. Dit om sluiproutes te elimineren. Uiteindelijk moet dit leiden tot meer levering van vaccins door betere naleving van de APA's door vaccinproducenten.

In de REA van 24 maart jl. en de Europese Raad van 25 maart jl. is een eerste gedachtewisseling over de aanpassingen van het instrument geweest. VWS stelt zich ambtelijk op het standpunt dat het in de geest daarvan ligt om als Nederland in te stemmen met de aanpassingen, maar daarbij wel – conform inzet in de ER – aan te geven dat deze criteria niet lichtvaardig moeten worden ingezet, gezien de impact die dit kan hebben op mondiale handelsketens van o.a. vaccins en het risico op repercussies vanuit derde landen. Een eventuele toepassing zou vergezeld moeten gaan van een onderbouwing van de impact op de bredere relaties met 3^e landen, en tot stand moeten komen op basis van contact met lidstaten die het meeste nadeel hiervan ondervinden.

Vanuit AZ en BZ/BHOS is de wens om tegen te stemmen. Zij menen dat deze aanvullende criteria meer kwaad dan goed doen voor de mondiale handelsketens (ook op andere producten dan vaccins) en tegelijkertijd het doel van meer vaccins voor de EU niet zal bereiken. Fabrikanten die wél de APA-overeenkomsten naleven, zullen bovendien nodeloos gehinderd worden. Minister BHOS stelt zich ook op dit standpunt. Overleg tussen de departementen heeft de discrepantie in interpretatie van de lijn en consequenties voor de stemming niet kunnen verhelpen.

Gezien het (voorlopige) Europese krachtenveld zal een Nederlandse stem voor óf tegen niet veel verschil maken hebben; naar verwachting zal het merendeel van de lidstaten voor stemmen (waaronder FRA, ITA, DUI). De lidstaten ZWE, BEL,

IER, DEN hebben zich negatief uitgelaten en van hen is mogelijk een tegenstem te verwachten. Kenmerk

4 Draagvlak politiek

Er is grote aandacht in de Kamer voor tijdige levering van Covid19-vaccins. In het ER-debat van 24 maart jl. heeft de Minister President steun uitgesproken voor activiteiten van de Europese Commissie die zien op maximale transparantie over wie welke vaccins krijgt. Tegelijkertijd terughoudend te willen zijn met het ingrijpen in mondiale waardeketens. Niet te snel in te grijpen, ook specifiek om de vaccinketens niet onnodig te verstoren.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

N.v.t.

6 Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

7 Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

BZ, AZ, EZK

9 Gevolgen administratieve lasten

Geen

10 Toezeggingen

Geen

11 Fraudetoets

N.v.t.